

Handläggare
Simon Fredholm

Datum
2023-05-02

Diarienummer
RUN/230164

Ert Datum
2023-03-23

Er beteckning
KN2023/02708

Klimat- och näringslivsdepartementet,
kn.remissvar@regeringskansliet.se,
cc: agnes.nordwall@regeringskansliet.se

Svar på remiss om förslag till förordning om netto-nollindustrin – Net Zero Industry Act

Regionen har fått tillfälle att lämna svar på rubricerad remiss och vill lämna följande synpunkter.

Region Värmlands ställningstagande

Region Värmland avgränsar sitt yttrande till den regionala förvaltningens ansvarsområde: regional utveckling

Region Värmland delar ambitionerna med Europeiska kommissionens ”Förslag till Europaparlamentets och Rådets förordning om netto-noll industrin” ärendenummer COM/2023/161 men har invändningar kring det praktiska genomförande av förslaget.

Region Värmlands övergripande synpunkter

Region Värmland delar ambitionerna och syftet med förordningen att bidra till omställning av ekonomin och energisystemet mot låga växthusgasutsläpp och fossilfrihet. Förslaget ligger väl i linje med målsättningarna i Värmlands regionala utvecklingsstrategi ”Värmlandsstrategin 2040” att länet ska bidra till att lösa samhällsutmaningar. I Värmlandsstrategin 2040 står bland annat:

”Vi står inför stora omställningar och samhällsutmaningar som kräver att verksamheter inom alla sektorer är med och bidrar. För det krävs innovation och lärande. I Värmland har vi flera kluster och innovationsmiljöer som bidrar till att möta samhällsutmaningarna och dem ska vi bygga vidare på. Det är också viktigt att vi stärker varandra och samverkar mellan akademi, offentlig, privat och idéburen sektor. När flera samhällssektorer utvecklar och driver innovation tillsammans kan vi skapa ett hållbart Värmland”¹.

---

¹ Region Värmland. (2021). *Värmlandsstrategin 2040*, s. 26.

Datum
2023-05-02

Diarienummer
RUN/230164

Region Värmland välkomnar därför EU-kommissionens ambitioner att öka den inhemska produktionen av komponenter för förnybar energi genom att förkorta tillståndsprocesser för etableringar av industrier som är viktiga för omställningen av samhället och energisystemet.

Värmlands strategi för smart specialisering innehåller även målsättningar och ambitioner för att stödja utvecklingen och användningen av netto-noll teknologier i länet². Strategin för smart specialisering ska bland annat bidra till hållbara energisystem, energieffektivisering och ökad cirkuläret. Strategin innehåller även två särskilda målsättningar mot ”Hållbara systemlösningar med solet i centrum” samt ”Skoglig bioekonomi” som båda ska bidra till mer hållbara energisystem. Att ta vara på de kompetenser och resurser som finns i Värmland inom både solenergiområdet samt innovativa biobaserade energilagringssystem kan bidra till den gröna omställningen.

Skogen har varit, är och förblir en viktig del när vi bygger vårt välstånd. Den genererar jobb, tillväxt och intäkter till landet och spelar en helt avgörande roll när vi ska ställa om till ett miljömässigt hållbart samhälle. Skoglig biomassa är bara en av många råvaror vi har för att byta ut den svarta, fossila kolatomen mot den gröna, förnybara. Länet har via utvecklingen av den värmländska bioekonomin sett hur skogens fiber kan nyttjas i stort och i smått inom allt fler områden bland andra energiområdet genom ligninbaserade batterier.

EU har god tillgång till biomassa för gröna och förnybara kolatomer. Biobaserade netto-noll teknologier kan både bidra till hållbar regional utveckling och en ökad strategiska autonomi genom motståndskraftiga värdekedjor. Ett minskat brukande av skogen skulle dock få konsekvenser för tillgången på biomassa. Antingen får vi importera råvara eller minska produktionen i näringslivet. Med nedläggningar, färre jobb och framför allt färre klimatsmarta produkter som följd. Det är inte bra för vare sig Värmland eller världen.

Genom att främja kommersialisering av biobaserade innovationer, öka tillverkning av komponenter till förnybar energi samt snabba på utbyggnaden av förnybara energianläggningar kan länet bidra till ökad strategisk autonomi samt att både Sverige och EU når sina mål för netto-noll utsläpp senast 2045 respektive 2050.

Region Värmland anser vidare att förslaget som fokuserar på en omställning av samhället och energisystemet mot hållbara och förnybara energikällor är förenligt med tidigare åtaganden för klimatmål, energiomställning, industri- och innovationspolitik bland annat Förnybartdirektivet³ och EU:s

---

² Region Värmland. (2022). *Värmlands forsknings- och innovationsstrategi för hållbar smart specialisering 2022–2028*, s. 24.

³ Europeiska kommissionen. (2018). *Europaparlamentets och Rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor*.

Datum
2023-05-02

Diarienummer
RUN/230164

industristrategi⁴.

Region Värmland anser att kommissionens förslag till förordning som omfattar och strävar efter snabbare tillståndsprocesser för etableringar av företag och industrier som bidrar till en mer resilient värdekedja samt starkare europeisk innovations- och konkurrenskraft är ambitiöst.

Region Värmland ser dock brister eller utmaningar i:

- Genomförandet
- Långsiktiga effekter
- Ändamålsenlighet

De snabbare tillståndsprocesser som föreslås i Artikel 13⁵ kan bidra till att fler företag i värdekedjor för förnybar energi etableras i EU:s regioner. Region Värmland instämmer med EU-kommissionens slutsatser att den gröna omställningen innebär möjligheter för ekonomisk tillväxt och nya, gröna arbetstillfällen i den gröna industrin även på regional nivå. Etableringar kan även bidra till ett mer innovativt län med mer samarbeten mellan regionala förvaltningar, industrin, universitet och civilsamhället vilket är viktigt för ökad regional innovationskraft.

Region Värmland menar dock att tillståndsprocesserna måste vara anpassade till medlemsstaterna, regionerna och kommunernas förutsättningar och resurser att skynda på processerna. Det är inte fallet i denna förordning, enligt Region Värmlands bedömning. Förslaget till förordning bedöms vara utmanande på grund av:

- de bindande målen för tillståndsprocesser,
- eventuella konflikter med nationell lagstiftning som exempelvis Plan- och byggnadslagen samt Miljöbalken,
- riskerna för det kommunala självstyret samt
- möjlighet att skynda på tillståndsförfaranden i mindre kommuner.

Region Värmland ser även risker med att snabbare tillståndsprocesser och större nationell koordinering för processerna för regionala etableringar kan minska den demokratiska förankringen i kommunala och regionala organ samt hos allmänheten. Detta genom att exempelvis inte involvera viktiga kommunala och kommunala företagsetableringsfunktioner eller ta tillräcklig hänsyn till kommunal fysisk planering. Om de snabbare tillståndsprocesserna leder till etableringar av verksamhet politiken och

---

⁴ Europeiska kommissionen (2021). *Meddelande från kommissionen till europaparlamentet, rådet, europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén Uppdatering av industristrategin 2020: en starkare inre marknad för EU:s återhämtning COM/2021/350.*

⁵ Europeiska kommissionen. (2023). *Förslag till Europaparlamentets och Rådets förordning om netto-noll industrin* COM/2023/161, 52023PC0161 (NZIA 2023), s. 44.

Datum
2023-05-02

Diarienummer
RUN/230164

allmänheten motsätter sig kan framtida etableringar för grön omställning bli svårare. Detta är ett välkänt fenomen, exempelvis vid etablering av vindkraftverk. Region Värmland ser även risker att subsidiaritetsprincipen urholkas med EU-kommissionens förslag. I följande stycken redogörs Region Värmlands position mer i detalj.

Fastställd längd för tillståndsprocesser för strategiska netto-noll projekt

Region Värmland anser att det är positivt att tillståndsprocesser för företagsetableringar lyfts i arbetet med att stärka EU:s värdekedjor och att öka EU:s innovationskraft. Industrin spelar en viktig roll för regional utveckling genom att bidra till arbetstillfällena och skatteinkomster för länet. Det har en positiv effekt på länets ekonomiska utveckling, välfärd och attraktionskraft. Region Värmland konstaterar att tillståndsprocesserna för stora etableringar kan vara långa och komplicerade vilket bidrar till att etableringar inte genomförs i Värmland. Att förenkla och förkorta tillståndsprocesserna för mer effektiva verksamhetsetableringar är därför relevant i länet.

Region Värmland konstaterar dock att det råder oklarheter om målsättningarna tagit hänsyn till svenska förhållanden och om juridiskt bindande tidskrav är ändamålsenligt för snabbare etableringar och tillståndsprocesser. Region Värmland ifrågasätter ändamålsenligheten av att endast definiera en lagstadgad längd för tillståndsprocesser. Region Värmland menar att lagstadgade tidsfrister inte nödvändigtvis bidrar till en snabbare etablering av verksamhet, vilket måste anses vara huvudmålet med kommissionens förslag till förordning. Andra åtgärder som exempelvis bättre koordinering mellan aktörer i tillståndsprocesserna samt möjlighet till parallella processer inom tillståndsgivningsprocessen är andra åtgärder som kan korta tillståndsgivningsprocesserna.

Region Värmland konstaterar att fler faktorer än tillståndsprocesser påverkar etableringar i länet. Andra faktorer som exempelvis elförsörjning, arbetskrafttillgång och övrig infrastruktur också är centrala för att en verksamhet ska kunna etableras. Ett noggrant förarbete i tillståndsprocessen bidrar till en fortsatt effektiv etablering även efter tillståndsgivningsprocessen är klar. Ett grundligt förarbete bidrar även till att etableringen överensstämmer med annan kommunal och regional fysisk planering. Region Värmland vill även lyfta att tillräckliga företagsbesiktningar dels bidrar till långsiktiga etableringar, dels minskar antalet oärliga aktörer. Det råder oklarheter hur förslaget bidrar till dessa processer och säkerställer att tillräckliga resurser finns hos de aktörer som bereder och beslutar om tillstånd.

Region Värmland ser även risker för utträngnings- och inlåsnings effekter av ett snabbspår för strategiska projekt. Statskontoret har konstaterat att det är

Datum
2023-05-02

Diarienummer
RUN/230164

stor skillnad i resurser och institutionell kapacitet mellan kommunala förvaltningar där mindre kommuner exempelvis har färre andel jurister och enhetschefer per capita jämfört med tätortskommuner⁶. Region Värmland menar att kommissionens förslag riskerar att ytterligare komplicera tillståndprocesser hos kommunala förvaltningar, innebära en ökad kostnad samt försena andra pågående processer. Detta kan bromsa processer för andra typer av företagsetableringar än netto-noll teknologier som också är viktiga för den gröna omställningen samt det kommunala och regionala näringslivet. Region Värmland bedömer att mindre kommuner och regionala förvaltningar kommer ha det svårare att anpassa sig till de nya reglerna för tillståndsgivning som definieras i kommissionens förslag till förordning. Mindre kommuner och regioner är alltså särskilt i riskzon för utträngningseffekter vilket går emot EU:s mål om en rättvis omställning till ett koldioxidneutralt EU. Detta kommer ha särskilt stor effekt om tidsfristen för tillståndprocesser är bindande.

Risker för det regionala näringslivet, välfärdssektorn och den fysiska planeringen på lång sikt

När det gäller företagsetableringar i länet är Region Värmland generellt positiv. Etableringar kan ge goda följd effekter på arbetstillfällena och skatteintäkter för regionen och kommunerna. Samtidigt ska noteras att stora etableringar också innebär utmaningar och risker för det regionens näringsliv, fysiska planering och välfärdssektor, särskilt om etableringen sker med liten eller ingen förankring i regionen och kommunernas politiska organ, allmänhet, etableringsfunktioner samt samhällsplanering.

Även om en etablering skulle ha positiva spilleffekter på det privata näringslivet och länets attraktionskraft på lång sikt, ser Region Värmland risker för arbetskrafttillgången och det privata näringslivet på kort sikt. Region Värmlands egna analyser visar att det redan nu råder arbetskraftbrist i länets välfärdssektor, en trend som väntas fortsätta fram till 2035⁷.

Utnämning av en nationell myndighet för koordinering

I Artikel 12⁸ föreslår kommissionen utnämmandet av strategiska netto-noll projekt (Strategic Net-Zero Projects) som innebär ett projekt inom netto-noll teknologier. Dessa strategiska netto-noll projekt föreslås få en fast längd för tillståndprocesser samt ”skyndsamt hantering genom juridiska processer”. Enligt Artikel 4 ska de strategiska netto-noll projekten väljas ut av en idag icke-identifierad myndighet eller förvaltning på nationell nivå utifrån kriterier definierade i Artikel 10⁹, en så kallad ”one-stop shop”.

⁶ Statskontoret. (2023:7). *Att styra de självstyrande – En analys av statens styrning av kommuner och regioner*.

⁷ Region Värmland. (2017). *Arbetskraftsprognos till år 2035*.

⁸ NZIA 2023, s. 44.

⁹ NZIA 2023, s. 38.

Datum
2023-05-02

Diarienummer
RUN/230164

Region Värmland ser risker för att den koordinerande nationella myndigheten inte kommer involverar etablerade regionala funktioner och strategier i tillräcklig grad. Dessa funktioner är har som syfte att styra etableringar i länet. Ett exempel på strategi är den regionala strategin för smart specialisering som styr innovationsarbetet i regionen. Dessutom finns etableringsfunktioner i regionen som Business Region Värmland som är en viktig aktör för etableringar. Även andra regionala funktioner som för företagsstöd, samhällsplanering och infrastruktur är viktiga vid en etablering och borde involveras i koordineringen. Region Värmland anser att samverkan mellan förvaltningar och förvaltningsnivåer är viktiga för att undvika felsatsningar i länet som på lång sikt kan skapa inlåsnings effekter. Felsatsningar kan även skapa missnöje bland allmänhet, politiker och tjänstepersoner som hindrar framtida etableringar viktiga för den gröna omställningen.

Det råder också oklarheter hur processen för att välja ut strategiska projekt kommer att se ut i varje medlemsland. Dessutom finns risken att processen att välja ut projekt också kommer ta tid och att detta extra steg riskerar fördröja tillståndsprocesser, vilket går emot kommissionens syfte med förslaget.

Region Värmland vill även lyfta vikten av både regional, kommunal och gränsregional samverkan vid stora etableringar. Särskilt i Värmland sträcker sig arbetsmarknadsregionen över kommun-, region- och nationsgränser. Region Värmland vill därför trycka på att samverkansform på alla nivåer är viktiga för etableringar, även vid netto-noll teknologier.

Slutsatser

Region Värmland delar ambitionerna med Europeiska kommissionens ”Förslag till Europaparlamentets och Rådets förordning om netto-noll industrin” COM(2023) 161 final 2023/0081 (COD). Snabbare etableringar av industrier inom netto-noll teknologier behövs för att snabba på den gröna omställningen samt öka den regionala innovations- och konkurrenskraften. Det nuvarande förslaget gör dock att delar av målen är utmanande att nå i Sverige vilket ställer frågan om förslaget är ändamålsenligt. I det hänseendet rekommenderar Region Värmland att förslaget innehåller mer utvecklade resonemang kring effektivare och långsiktiga etableringar kring:

- utmaningar med subsidiaritet,
- tillräckliga resurser till lokala tillståndsaktörer,
- förankring på lokal nivå för etableringar av industrier,
- vikten av långsiktighet vid etableringar,
- tillräcklig företagsbesiktning,
- regional och kommunal fysisk planering,
- lokala företagsetableringsfunktioner vid en stor etablering,

Datum
2023-05-02

Diarienummer
RUN/230164

- den nationella koordinerade myndighetens framtida roll samt
- vikten av samverkan över kommun-, region- och nations- och
förvaltningsgränserna.

Regionala utvecklingsnämnden

Erik Evestam (C)
Ordförande regionala utvecklingsnämnden

Eleonore Åkerlund
Regional utvecklingsdirektör